D·N
15/5 1951

Illusionismen i utrikesdebatten

Trots insikten att demokratiernas samverkan minskar faran för fortsatta ryska erövringar och därmed även risken för Sverige, spelar de rent illusionistiska argument, eller rättare tänkesätt, som för ett par år sedan användes mot alla planer på dylik samverkan fortfarande en viktig roll i den svenska isolationismens arsenal. Typiskt för en linje i den mest förenklade propagandan är då hr Wigforss i sitt 1 maj-tal förklarade att Sverige bör vara en "fredsö" i världen. Det är i förtunnad form det gamla talet om att Sverige — eller Skandinavien, som det förr hette — skall vara en bro eller brygga mellan öst och väst; nu nöjer man sig med en ö, något avskilt, isolerat, fjärran från världens oro. Utrycksättet måste leda åhöraren till föreställningen att vi är omgivna av krigiska makter, som å oss främmande, och att vi vid en konflikt dem emellan vill och kan vara nobla och ointeresserade åskådare. Och dock är det för varje demokrat uppenbart att samlingen i väster syftar till fredens tryggande, att vår egen fred är beroende på styrkan i denna samling, att vår anslutning till samlingen skulle göra den starkare — för varje reflekterande människa är det klart att våra utsikter att stå utanför ett världskrig är alltför små för att räkna med vid en allvarlig prövning.

Det berörda sättet att tala — vi skall inte här använda ordet tänka — är emellertid suggestivt. Stora massor av folket är helt inriktade på att privatliv och sina materiella villkor; att tala om fredsöar och dylikt är ett sätt att göra dem belåtna genom att ge dem rätt att slippa tänka, det är att bebaga och bedra. Det orsakade, det frukfanvärda i eltuationer som dessa är att den negativa, all realdebatt avvisande ståndpunkten har en resonansbotten av oerhörd styrka i folks ovilja mot att bli störda, ängsliga, tvungna att se det obehagliga. Och isolationisterna, själva åtminstone stundom mera realistiska, är väl medvetna om detta; de vet att lugnande fraser kan ersätta argumenten.

Ylla är då dessa argument, de drivande och reella synpunkterna? Det är inte lönt att stanna vid det mest slitna och svaga av alla skäl, nämligen att svenska folkets neutralism är orubblig — ständigt framförd av samma personer som söker övertyga om neutralismens nödvändighet. Viktigare är säkerligen, åtminstone inom regeringspartiet, en ärlig ovilja att välja position, ett slags halvt medlöperi, som talar om kapitalism i USA och socialism i Ryssland och trots en demokratisk instillning vägrar att helt erkänna de avgörande skillnaderna både ur frihetens och fredsviljans perspektiv. Och ännu viktigare är sannolikt en kvardröjande och oklar förhoppning om att på något sätt kunna blidka och beveka Ryssland. Då statsministern utalar att det neutrala Sverige inte alltid får ställa sig på västmakternas sida i konkreta spörsmål får han rimligen antas ha en sådan föreställning på djupet av att medvetande. Att den ryska propagandan överöser den svenska regeringen med smädelser och anklagelser för krigshets tycks inte göra något intryck på dessa outtröttliga optimister. De skulle möjligen i någon mån kunna få rätt, om Sveriges ställning till världen finge tolka blott av våra diplomater; nu finns det emellertid en oftentlig debatt som dag för dag klargör var vi verkligen står.

Man kommer ständigt tillbaka till att hänsynen till Finland är det enda på en gång reellt drivande och väsentliga argumentet. Och om det är riktigt att Sveriges inträde i Atlantpakten för två år sedan skulle ha medfört en rysk ockupation av Finland, skall argumentets kraft inte förnekas — däremot vet vi emellertid ingenting. Vi vet däremot att argumentets kraft ständigt försvagas. Det ter sig redan nu osannolikt att USA skulle tillåta en erövring av Finland, allra helst om Sverige förstärkte västsamverkan och sin egen ställning genom en anslutning. Å andra sidan: att vänta med en anslutning väster ut till dess en rysk framstöt mot Finland gjorts är att avstå från huvudparten av de fördelar som följer med en sådan anslutning, det är att låta rysssarna bestämma tidpunkten enligt sitt intresse.

Faran i den isolationistiska politiken blir dock mest tydlig därigenom att den i praktiken går vida längre än till en vägran att ingå i Atlantpakten. Den försvagar inte blott våra möjligheter att bygga upp ett starkt försvar och att snabbt vinna stöd väster ifrån vid anfall, utan medför en politiskt och militärt farlig isolering även i förhållande till de nordiska grannländerna.

Riksdagssammanträden

Tisdagen den 15 Maj 1951

Första Kammaren kl. 3 em.
Andra Kammaren kl. 3 em.
Statsutsk. 1:a avd. kl. 11.30 fm. Obs.
Bankoutsk. kl. 14. Obs.
Sammansatta Stats- o. 1:a Lagutsk. kl. 10.30 fm. i Lagutsk. lokal.
2:e Lagutsk. kl. 11 fm.

Pansarskott

Interpellationsdebatten om pansarvärnvapnen avslutades med att försvarsministern högdraget försäkrade att "vi har en relativt hygglig tillgång på stridsammunition för pansarskotten" — punkt och slut. Men varför skjuts det då inte, varför har ingen vågat anbefalla skjutningar? kan man fråga. Är allt i sin ordning, borde det inte finnas några händer för i och för sig ytterst behövliga övningar. I en inlaga som offentliggörs i dagens tidning påpekar överste Meyerhöffer att det förelegiger "starka tvivel i säkerhetshänseende" — man har inte följt vanliga regler vid utexperimenterande och anskaffning — och de nödvändiga förråden i fältmässiga former har helt enkelt inte kunnat ske. Överste Meyerhöffer vägrar att i medansvar för detta olyckliga tillstånd. Hans anhållan att överföras till disponibilitetsstat är demonstrationsakt för att rikta uppmärksamheten på den allvarliga situation som uppstått och som hr Vougt inte lyckats bortförklara.

De senaste dagarnas meningsutbyte om personalvården, där Infanteriinspektören och arméchefen företrätt olika linjer, ligger helt vid sidan av detta personliga avgörande. Överste Meyerhöffer har inte förts åt sidan genom någon manöver. Men han har vägrat att låtsas som om allt vore bra beställt beträffande de värnpliktiga utbildning och utrustning på ett utomordentligt känsligt område — han begär att regeringen, inte bara försvarsministern, skall inse vikten av dessa avgöranden. Mot bakgrunden av tidigare anförda fakta gör överste Meyerhöffers vädjan i den form som sted honom till buds ett starkt intryck. Den bidrar ytterligare att understryka allvaret i de ställningstaganden som måste ske vid behandlingen av fjärde huvudtiteln på fördagen.

Polisintendenten Zetterquists

utlåtande till JO i Haijbyaffären gör, det bör redan nu framhållas, ett ytterligt egendomligt intryck. Tendensen att helt mörklägga denna affär — med dess alltför välbekanta mönster av homosexualitet, utpressning och påtryckningar från högt uppsatta — är påfaglig. Det går långt då polisintendenten erkänner sig för en "privatpersonal" räkning "i Haijbys eget intresse" ha inköpt hela upplagan av Haijbys skandalbok och försvarar denna "förmedling" med uttalandet att bokköpet inte tog lång tid. Detta är blott en av flera detaljer som visar hur sjuk saken är. Räknar de inblandade verkligen med att kunna tysta ned vilka oegentligheter och underligheter som helst genom att söka skydd i officiell prestige? Man måste utgå från att JO går vidare i sin undersökning utan hänsynstaganden som kan synas lockande för ögonblicket, men i längden är farliga för vårt rättssamhälle. Pressen skulle svika sitt ansvar om den höjde sig för mörkläggarna.

Det är karaktäristiskt för Danmarks radikala

att de bedriver en agitation som genomgående gör det svårare för de andra demokratiska partierna att stärka försvaret och samtidigt stärka anslutningen till Atlantpakten. Detta fenomen — till stor del beroende på en inrotad antimilitaristisk tradition — är allmänt erkänt i Danmark. Man har kunnat studera det från den ena akten till den andra: allra starkast framträder kanske denna radikala strävan att vinna terräng genom att undermінera grunden för paktförsvaret i partiets landsortspress: där odlas defaitistiska stämningar i stort och smått, i fråga om andras och egnas prestationer. Skulle denna åskådning bryta igenom inom folkopinionen, hade den gemensamma demokratiska försvarstanken lidit ett svårt nederlag — kommunismen hade vunnit en avgjord seger. Med hänsyn till dessa folkpsykologiska fakta är det fullt berättigat att säga att kommunismen inte har någon bättre hjälpare i Skandinavien. Eller vilken skulle det vara?

Att de radikala själva inte är tilltalade av denna beskrivning förstår man mer än väl. Politiken, som reagerat mot Dagens Nyheters framställning, hänvisar till att de radikala intar samma ståndpunkt till Atlantpakten som Sverige gör. Men det går inte att förbise den väsentliga skillnaden mellan å ena sidan samtliga demokratiska svenska partier, som intar en utpräglat positiv hållning till försvarskraven — alla har i likhet med Danmarks socialdemokrater, venstre och konservativa gått in för en stark upprustning — å andra sidan de danska radikala, som synes med största tjänmod möte att det nationella försvaret förres med otillräcklige, redan från början undermälpa medjel. En sådan hjälpare åt kommunismen finns varken i Sverige, Norge eller Finland.

PRESSGRANNAR

Det dunkla talet om breddning av regeringsunderlaget hade tydligen ingen fastare substans, det har den fortsatta diskussionen visat. Falu-Kuriren (fp) flister sig särskilt vid Morgon-Tidningens (s) förnumstiga tillägg, när meningsutbytet började till genant: "Ett bra sätt att bredda regeringsunderlaget är också en socialdemokratisk valseger vid nästa andrakammarval".

Tabbit! Det "mystiska" uttalandet i regeringsorganet var ingenting annat än en dussinklyscha, förbrylande endast därför att den hängde i luften. MT:s medicin kan ju inte göra verkan förrän 1953, och så länge måste alltså patienten befinna sig i sitt nuvarande kraselige tillstånd.

Aftonex finna det ett annat recept som rekommenderats otaliga gånger: nemarbete. Men det vägrar regeringen bestämt att erbjuda, den är för maktfullkomlig att gå oppositionen till mötes och söka finna lösningar som kan omfattas av folkmajoriteten. Då återstår dock en tredje möjlighet, nämligen att utgången av nästa val blir ädnnt att socialdemokraterna förlorar sin riksdagsmajoritet. Någon form av samverkan, grundad på hänsyn till olika folkgrupper, blir då oförkomlig.

Naturligtvis skulle hr Erlander hellst se en samverkan med enbart bondeförbundet. Socialdemokraterna har haft så utomordentliga förhållar av tidigare allianser med detta parti att det är väl förklarligt om de önskar återknyta denna förbindelse. Ehuru det säkerligen finns åtskilliga inom bondeförbundet — särskilt inom SLU — som inte skulle ha något emot en sy rödgrön koalition, torde deck en stark majoritet vara minst sagt belåtten över centernest dylika planer. Sydsvenska Dagbladet (h) anför:

Det kraftiga valnederlaget för BF 1938, vilket belyste dess väljeres reaktion, har inte glömts, och ingen utom har de klart borgerliga elementen inom partiet med hr Nerman i spetsen på slutet anmält en skärpt opposition mot regeringspolitiken. Till yttermera vilso har ju hr Hedlund i Rådom redan givit det svaret på MT-texten, att han finner en samling mellan alla de demokratiska partierna. Därmed torde regeringens företrädare få skrinlägga sina förhoppningar om att kunna knyta bondeförbundet till sig.

Socialdemokraterna får välla mellan att stanna fram på sin minsima allt vädligare vandring, så länge det går, eller att slippa prestigesynpunkterna och gå samtliga de borgerliga partierna tillmötes.

Skånska Dagbladet (hd) yttrar:

Det är klart att den anspänning av nationens krafter som behövs både för att bekämpa inflationen och genomföra upprustningen inte främjas av den politiska strid som utkämpats om el- och bilskatterna. Tvärtom kräver den utrikespolitiska situationen anspänning och samling kring landets väsentliga frågor. Bondeförbundet har för sin del aldrig stuckit under stol med sin tvipfattning att samverkan måste upp i regeringen vore att föredra framför en enpartiregering. Endast en samlingsregering kan få den auktoritet, som skapar förutsättningar för genomförandet av de imponiera åtgärder som är nödvändiga för krisens bekämpande.

Å andra sidan kan man inte komma ifrån att regeringen och särskilt finansminister Skåld visat utpräglad brist på förhandlingsvilja. Eftertrit torde även hr Skåld medge att det var oklokt att kasta fram propositionerna om el- och bilskatt utan kontakt med oppositionen. Det omöjliggjorde en vettig kompromiss.

Över huvud saknar uppläggningen av arbetet vid årets riksdag den fasta ledning som man var van vid på Per Albins tid. Det beror på att statsminister Erlander har hållit sig i bakgrunden på ett sätt som inte ägnar en regeringschef.

Nödvändigheten att med gemensamma ansträngningar söka bemästra de ekonomiska svårigheterna har inte blivit mindre, även om genomtrumfandet av de nya skatterna förvärrat ett närmande. Det kan vara riktigt att socialdemokraterna gjliva bör få bära förtjänsten av sin politik, men å andra sidan står varje mellan fortsatt inflation, eller samarbete. Majoriteten av landets väljare torde förorda det senare alternativet.

Det är angeläget att innebörden av detta val mellan två betydligt linjer framtrider med skärpa och åskådlighet inför folkets ögon. En upplysningskampanj om denna sak bör föregå de nya ställningstagandena i höst.

Varför har inte alla tidningar meddelat att huvudmannen i den homosexuella affären i Göteborg ej endast varit scoutledare, utan även framstående journalist? Frågan har ställts i en socialdemokratisk tidning — tydligen är meningen att både skulle förekomma något slags yrkes- och partibetonad mannaman. För Dagens Nyheter har den tanken varit fullkomligt främmande, och Expressen skriver:

Ja, han heter Elis Anderson, tidningsmannen som erkänt sig skyldig till kriminell homosexualitet och nu åtalats. Han är fil. lic., har under en lång följd av år varit kulturredaktör i Göteborgs-Posten, har även anlitats som litteraturkritiker i radio och har fått ett mycket stadgat anseende som en av landets finaste och säkraste bedömare av literatur och framför allt texter. Hans analyser och värderingar som kritiker har inte gett några indikationer om avvikande känslolivet. Senast i februari i år fick han mottaga av Publicistklubben Elg-Lundbergs stipendium för teaterkritiker, på förslag av Expressens huvudredaktör, som satt ordförande i stipendienämnden.

Svenska Dagbladet har insinuerat att andra tidningar smusslat undan dessa fakta av falsk kollegialitet. Det är inte sant. Där namn-och yrke i något fall förtegats, har vederbörande trott sig följa Publicistklubbens publiceringsregler. Naturligtvis skall nyhetstjänsten om hvotinål inte skona en tidningsman mer än t. ex. en präst eller en officer. Men det är för fel när Svenska Dagbladet klankar på att Elis Andersons egenskap av scoutchef särskilt framhävts i detta sammanhang. Det var som scoutchef och icke som tidningsman han var ung-

"PATRICIA" GJORDE SUCCÉS VID STOCKHOLMSVISNINGEN

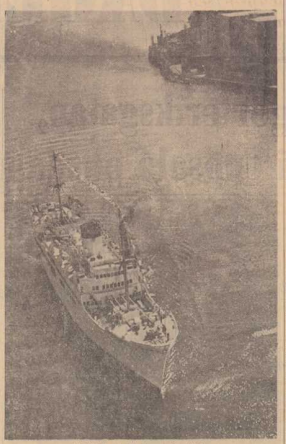

"Patricia" på väg in mot Stockholm.

En enorm kö av stockholmare ringlade på måndagen upp för "Patricias" landgång. Man kunde tro att halva huvudstaden planerade en kryssning med lyxbåten, ty ett livligare intresse har man inte på länge skådat.

— Det är inte klokt så stiligt här är! Har jag fjädrarna kvar på hatten? O, jag vill se överallt!

Alla pladdrade, i man på varann, damer i nya vårdräkter svävade ut och in i salongerna, allp i blommig kretong och suckade vid åsynen av sovhytternas förföriska inredning med friska rosor i alla skåiar. Vita telefoner på nattduksborden. Man väntade bara att blondlockiga uppasnare skulle sticka in lockra mat-brickor med dagsnyheterna nedskrivna på partymenade blad.

— Det skulle inte vara dumt å vara miljonär! suckade en medeldäders kvinna och prövsatt en dyna. —

Man behöver inte alls vara miljonär för att göra en tripp med "Patricia" inte alls! Vi kan spara och göra en tur nästa semester, svarade en yngre och mera optimistisk dam.

Trångt i korridorerna

Herrarna i kön studerade kommandobryggans grå telefoner, inspekterade kontrollventiler och konstaterade att korridorerna i tredje klass var alldeles för smala. Avskyvärt smala! Snäppokar prövade om fastskruvade stolar verkligen satt fast ordentligt, och en och annan ung drömde sig kvar vid barerunas räckverk, där etiketter från all världens vinbutelier bildade en brokig matta.

Vänliga guldgalonerade officerare vinade strömmen av besökare till rätta, svarade på frågor och delade ut färgglada vykort. "Patricia" hade gjort succés!

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon: 22 46 00
Telegramadress: *Dagenyheter*,
Postgiro i 1816 (för annonser) nummer i 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten.*
(Träffas skriftl. kl. 12.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Ahlberg.*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman.*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Hedborn*

ANNONSPRISLISTA daterad 1/1 1951 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

Snart förhandling om biobiljetterna

— Vi är beredda att ta upp förhandlingar med biografägarna om prisstoppet på biljetterna någon av de närmaste dagarna, förklarar kommerserådet Almeby. På tisdagen skall FKN kontakta dem, och då blir vid dag bestämd.

— När vi på pingstaftonen fick reda på prisstoppet begav vi oss till priskontrollnämnden för att diskutera läget med kommerserådet Almeby, omtalar dr Anders Dymling. Vi had bl. a. att besluta om prisstoppet på biobiljetterna skulle skjutas upp litet, då vi ju redan hade skäl vi lämna med de nya biljettpriserna till ca 2.500 biografer landet runt och givetvis hade ännu svårigheter att inför helgen nå alla med ett meddelande om prisstoppet. Det enda vi oppnådde var dock att FKN skulle ta upp förhandlingar med oss. För oss framstår FKN:s beslut som rena godtycket, framhåller dr Dymling vidare.

Överenskommelsen om de höjda lönerna för vår personal hade vi inte kunnat gå med på om vi vetat att vi inte fick höja biljettpriserna. Om fredag hålles biografägarna årsmöte, och då kommer frågan om biljettpriserna att stå främst på programmet, förklarar dr Dymling.

Brud till polisen för att få ut make

En dansk brudpura höll på fördagen på att få tillbringa bröllopsnatten i finkan i Malmö. Han hade under dagen gift sig och det till Sverige på bröllopsresa, men blev så överkörd att han måste tas om hand av polisen när han skulle återvända hem med sin brud kl. 18.35. Straz fick kl. 22 kom hvuden till polisstationen och bad berskande att hennes make skulle slippas. Makthavaren var så förstående att bröllopsnatten inte gick helt till spillo.

Angripare dödad Svår skallskada

Ett slagsmål i Ljungsbro under pingsthelgen fick till följd att den angripande parten dödades. Den döde är 42-årige lastaren John Johansson, Ljungsbro, som efterlämnar sex barn.

Johansson, som var berusad, hade sökt till angrepp mot en ung lantbrukarson från trakten, och sedan den senare bl. a. fått sin tandprotes förstörd fattade han honom och slog tillbaka. Johansson slogs till marken, men anfallit för andra gången och fick då ett så hårt slag att han blev liggande livlös. Tillkallad läkare konstaterade dödsfallet. Sannolikt hade Johansson slagit skallen i vägbanan.

Utredningsledare är landsfogde Linnell i Linköping, som omtalar att den som utdelat slaget tagits i tillfälligt förvar, men att han troligen ej kommer att häktas, då han handlat i rent självförsvar. Obduktion har begärts för att man skall kunna fastställa den exakta dödsorsaken. (TT, Norrköping.)

Värilsken tjäder angrep tioåring

Några bilande damer fick på annandagen i närheten av Finspång se en tioårig pojke vit kämpande med en stor värilsken tjädertupp. Damerna bevipnade sig med en kraftig käpp och rusade till hjälp. Pojken hade då fått omkull tjädern och satt grenale över den, krampaktigt hållande om fågelns hals. Några snabba slag av käppen tog definitivt död på tjädern, och bildande ur flera sår tackade pojken sina räddarinnor. (DN, Finspång.)

Fem sjökaptener, en segelmakare och tretton besättningsmän fick på måndagsmiddagen i ett chartrat plan från Torslanda till Rotterdam, där de skall ta hand om barken "Viking", som beräknas vara hemseglarad till Göteborg den 27 maj på morgonen.

domsfrågor och, som det visat sig, en ungdomsfara.

Med anledning av uppgiften att en kriminalkonstapel vid ett tillfälle övertalats att icke rapportera vad han iakttagit påpekar Expressen att denna episod är skolexemplet på sådan obehörig påtryckning på poliskåren som påstås ha ägt rum i en serie invecklade händelseförlopp i den s. k. Kejnesaken. Även där skulle det vara fråga om misstänkte lojaliteter, motsvarande hänvändningen till "scoutkollegans intressen", även där har det antytts fördåliga personliga sammanhang förknippade med "homosexualitet".

Fackliteratur Ny katalog
WESTLINGS BOKAVD. - ÖREBRO
Sänd mig Eder katalog över
Teknisk litteratur
Namn .....
Adress ..... DN 15/5

SVENSKA LLOYD
valde
GARGOYLE Marinoljor

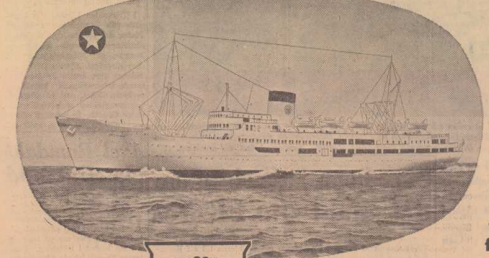

från
VACUUM OIL COMPANY
smörjoljespecialister

SVERIGES BILISTER
väljer
NYA Mobiloil
OLJAN MED
Trippel-verkan!

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.